

ČESKÁ REPUBLIKA

# ROZSUDEK
# JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **A. K.,** zastoupeného JUDr. Romanem Heydukem, advokátem se sídlem Brno, Jaselská 27, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 774/2003 - 22 ze dne 31. 8. 2004,

**takto:**

**I.** Kasační stížnost **se zamítá**.

**II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

## Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra č. j. OAM-1995/AŘ-2002 ze dne 15. 7. 2003, jímž byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí ministerstva vnitra č.j. OAM-5351/VL-18-OL5-2001 ze dne 28. 11. 2001. Posléze uvedeným správním rozhodnutím nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“). Zároveň žalovaný správní orgán rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 tohoto zákona. Soud nejprve neshledal naplnění obecným způsobem uplatněných námitek porušení procesních ustanovení, konkrétně § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1,

§ 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“). Poté se ztotožnil se závěry žalovaného, pokud jde o odůvodnění výroků o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 azylového zákona a výroku o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona. Vzhledem k tomu soud v souladu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V kasační stížnosti označil stěžovatel důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. stěžovatel spatřuje v nesprávném posouzení jeho výpovědí ve správním řízení a v následné nesprávné aplikaci příslušných ustanovení azylového zákona. Stěžovatel poukázal na skutečnost, že důvodem jeho odchodu z Arménie byl nesouhlas s politikou země a s jejími vojenskými akcemi, ze kterých uprchl. Tyto skutečnosti jsou známé řadě vládních i nevládních institucí, a žalovaný měl podle jeho přesvědčení příslušné dokumenty od těchto institucí pocházející připojit ke správnímu spisu, neboť právní řád mu ukládá přesně a úplně zjistit skutkový stav věci. Z těchto zpráv by pak podle něj jednoznačně vyplynulo, že Arménie má s dodržováním lidských práv a svobod problémy, pro což je terčem kritiky. Stěžovatel v důsledku svého odmítnutí vykonávat nucenou službu a práci pro armádu nemohl získat práci, neboť nikdo nechce zaměstnat režimu nepohodlné občany. Celkově má stěžovatel zato, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v tom, že s ním jako s účastníkem řízení nebylo jednáno v jeho mateřském jazyce, resp. v jazyce, který ovládá. V důsledku toho nebyl poučen o všech svých právech a povinnostech a nemohl tak uplatnit některá rozhodná tvrzení nebo důkazy. Poukazuje přitom na to, že neovládá český jazyk na takové úrovni, aby byl schopen porozumět a pochopit význam poučení, které mu byly doručeny. Podle stěžovatele má každý právo jednat před soudem ve své mateřštině a toto pravidlo se vztahuje na veškeré jednání se soudy, tj. včetně překladů všech podání, výzev a rozhodnutí soudu do své mateřštiny. V důsledku toho považuje taktéž za neověřenou skutečnost mlčky uděleného souhlasu k rozhodnutí bez nařízení jednání, neboť stěžovatel nebyl řádně poučen o následcích takového procesního ustanovení ve svém mateřském jazyce. Aniž by předjímal rozhodnutí soudu v případě své osobní účasti u jednání, domnívá se stěžovatel, že mohl podstatným způsobem zasáhnout do projednávané věci a ovlivnit ji ve svůj prospěch. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pak rovněž souvisí se skutečností, že je cizím státním občanem; domnívá se tudíž, že mu měl být rozsudek soudu, stejně jako ostatní písemnosti přeloženy do jemu srozumitelného jazyka a teprve poté doručeny. Pokud se tak nestalo, je rozhodnutí soudu nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Z těchto důvodů stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádal, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel jako důvod žádosti o azyl uvedl, že byl v zemi původu povolán s armádou do Náhorního Karabachu, odkud však po roce a půl utekl. Nechtěl totiž sloužit v armádě, neboť tam byly špatné podmínky a nikdo se o něj nestaral. Vrátil se tedy, aby odcestoval s rodinou do České republiky. Zde žije jeho tchýně, se kterou se dlouho neviděli. Dále stěžovatel upřesnil, že jej do Náhorního Karabachu poslal jeho zaměstnavatel, aby tam odvezl vojáky. Jak dále uvedl, v Arménii žádné jiné potíže neměl, když jediným problémem byla skutečnost, že odjel z Karabachu. V rozkladu proti prvoinstančnímu rozhodnutí stěžovatel doplnil, že jeho vláda je neschopná, že není v její moci postarat se o své občany, kterých si neváží, a že nechtěl umírat v Náhorním Karabachu, kde již padli dva členové jeho rodiny. Podle záznamu v protokolu o pohovoru, který byl se stěžovatelem v průběhu správního řízení proveden, měl správní orgán jako podklad

pro rozhodnutí k dispozici celkem sedm zpráv o situaci v Arménii z pohledu dodržování lidských práv, a to jak od Ministerstva zahraničních věcí USA, tak od jiných organizací, včetně Norského výboru pro uprchlíky či Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba stěžovatele byla sepsána v českém jazyce. Stěžovatel v rámci tohoto podání ani kdykoli později v průběhu soudního řízení před krajským soudem nepožádal o ustanovení tlumočníka, resp. neuvedl, že by český jazyk, ve kterém bylo jeho jediné podání sepsáno, neovládal. Krajský soud v Brně svým přípisem č. j. 55 Az 774/2003 - 17 ze dne 12. 2. 2004, který byl stěžovateli doručen dne 17. 2. 2004, vyzval stěžovatele s odkazem na § 51 odst. 1 s. ř. s., aby se vyjádřil, zda souhlasí, aby soud rozhodl o žalobě bez nařízení jednání. Zároveň byl stěžovatel poučen, že souhlas je podle uvedeného ustanovení udělen též tehdy, jestliže účastník řízení ve lhůtě dvou týdnů od této výzvy nevyjádří svůj nesouhlas s takovým postupem. Dále byl stěžovatel soudem vyzván, aby soudu sdělil, zda žádá, aby byl ustanoven tlumočník a zda bude jednat ve svém mateřském jazyce, popř. ve kterém dalším jazyce se stěžovatel dorozumí. Tento přípis byl stěžovateli doručen v českém jazyce. Ze soudního spisu dále Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel na uvedenou výzvu ve lhůtě tam stanovené ani kdykoli poté žádným způsobem nereagoval. Krajský soud v Brně pak žalobu zamítl bez jednání pro nedůvodnost, přičemž tak učinil s odkazem na § 51 odst. 1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Pokud jde o důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., Nejvyšší správní soud zjistil, že ve správním řízení skutečně nebyly splněny důvody pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona. Stěžovatel jako důvod odchodu z vlasti uvedl skutečnost, že nechtěl vykonávat své zaměstnání v Náhorním Karabachu, kam byl svým zaměstnavatelem odeslán, že se v domovské zemi nemohl uživit, dále že byl pozván, aby se svou rodinou přijel za tchýní, která již dlouho žije v České republice, a že nesouhlasí s politikou vlastní země. Žádnou z těchto skutečností nelze podřadit pod jakýkoli z důvodů, pro něž lze udělit azyl podle § 12 azylového zákona, resp. z těchto skutečností nevyplývá, že by stěžovatel byl pronásledován z azylově relevantních důvodů, popř. že by měl z takového pronásledování důvodnou obavu. Ani nesouhlas s politikou vlády v zemi původu nelze za takový důvod považovat, jestliže tento nesouhlas nebyl veřejně projevován. Stejný závěr platí ve vztahu ke stěžovatelem tvrzenému nesouhlasu s vojenskými akcemi své země. Tvrzení stěžovatele, že nemohl pro svůj odchod z Karabachu získat zaměstnání, je přinejmenším částečně v logickém rozporu s jinými jeho výpověďmi, podle nichž odešel z Náhorního Karabachu proto, aby odcestoval do České republiky, kde měl svou tchýni. Nejvyšší správní soud by však v každém případě nemohl k takovému tvrzení vůbec přihlédnout, neboť se jednalo o skutečnost, která byla poprvé uplatněna až po vydání napadeného rozhodnutí, a takové skutečnosti soud při svém rozhodování zohledňovat nemůže (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Žalovaný si podle zjištění Nejvyššího správního soudu opatřil pro své rozhodnutí dostatek podkladů, když vycházel především z výpovědí samotného stěžovatele, které konfrontoval a doplnil údaji o obecné situaci na poli dodržování lidských práv v Arménii, které získal ze zpráv, jež jsou uvedeny v protokolu o pohovoru se stěžovatelem, jsou součástí spisu a žalovaný na ně ve svém rozhodnutí odkázal. V situaci, kdy stěžovatel sám netvrdil, že by byl jakkoli pronásledován z azylově relevantních důvodů, resp. že by měl z takového pronásledování obavu, nemohou být informace o obecné situaci v zemi původu obsažené ve zprávách ministerstev zahraničí, nevládních organizací apod. samy o sobě důvodem pro udělení azylu, a to ani tehdy, jestliže z nich vyplývají nedostatky při ochraně lidských práv a svobod.

Nejvyšší správní soud tedy ze všech shora uvedených důvodů nezjistil naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel dále namítá vady soudního řízení, spočívající v tom, že s ním nebylo jednáno v jeho rodném jazyce, v důsledku čehož mu nebylo podáno náležité poučení o právech a povinnostech. V konečném důsledku tohoto údajného pochybení se stěžovatel nezúčastnil jednání před soudem, kde by případně mohl uplatnit dodatečná tvrzení a provést důkazy na jejich podporu. Domnívá se taktéž, že to, že mu nebylo doručeno rozhodnutí krajského soudu přeložené do jeho rodné řeči, činí toto rozhodnutí nesrozumitelným, a tudíž nepřezkoumatelným. Ačkoliv stěžovatel tyto argumenty podřadil pod důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., z obsahu námitek vyplývá, že ve skutečnosti je lze všechny podřadit pod důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal rozsudek krajského soudu a jemu předcházející soudní řízení z pohledu cit. ustanovení, nicméně nezákonný, resp. nesprávný postup krajského osudu neshledal. Povinnost ustanovit tlumočníka účastníkovi, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soudu vzniká tehdy, pokud o to účastník požádá a všechny okolnosti nasvědčují tomu, že tato žádost je důvodná nebo jestliže taková potřeba vyjde v soudním řízení sama najevo. Účelem je předejít situaci, kdy by účastník pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem. Tam, kde soud věc neprojednává meritorně a nenařizuje jednání, není zpravidla třeba účastníkovi tlumočníka ustanovovat, neboť v těchto případech obvykle taková potřeba nevyjde najevo. Tak tomu bylo podle Nejvyššího správního soudu i v řízení před krajským soudem. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že žaloba byla sepsána v českém jazyce a stěžovatel v ní žádným způsobem neuvedl, že by nebyl schopen v českém jazyce komunikovat, resp. že by nebyl schopen porozumět česky psanému textu. Stěžovatel rovněž nepožádal o ustanovení tlumočníka do arménštiny. Za takových okolností nebyly v řízení před krajským soudem splněny podmínky pro ustanovení tlumočníka ve smyslu § 18 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. a krajský soud nepochybil, jestliže relevantní písemnosti stěžovateli, a to včetně výzvy k vyjádření se ohledně možnosti věc rozhodnout bez nařízení jednání a samotného rozsudku, zaslal toliko v originálním, tj. v českém znění. Za těchto okolností též skutečnost, že uvedená výzva byla stěžovateli doručena v českém jazyce, není překážkou nastoupení nevyvratitelné domněnky udělení souhlasu s rozhodnutím věci bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 věta druhá s. ř. s., neboť stěžovatel na uvedenou výzvu skutečně žádným způsobem nereagoval v zákonem stanovené lhůtě, ani kdykoli poté, a to i když byl o možnosti uplatnění uvedené domněnky ve výzvě řádně poučen. Skutečnost doručení kasační stížností napadeného rozsudku pouze v českém jazyce za shora popsané situace rovněž nelze považovat za vadu řízení před soudem, která by měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé; v žádném případě však tato skutečnost nemůže zakládat nepřezkoumatelnost rozsudku pro nesrozumitelnost, neboť ta je obecně dána v tak závažných případech, jako je rozpornost výroků soudního rozhodnutí nebo nemožnost zjistit, jak bylo ve věci rozhodnuto, kdo je účastníkem řízení apod. Rozsudek krajského soudu však žádnou z takových vad podle zjištění Nejvyššího správního soudu netrpí. Nelze navíc pominout skutečnost, že stěžovatel reagoval na rozsudek v českém jazyce obsáhlou kasační stížností sepsanou rovněž v českém jazyce, z níž je patrno, že obsahu rozhodnutí krajského soudu a jeho důvodům velmi dobře rozuměl.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění fakticky uplatněných důvodů kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., a proto kasační stížnost proti napadenému rozsudku Krajského soudu v Brně podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S přihlédnutím k § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 2. listopadu 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu